

КЗ ЛОР «Бориславський фаховий медичний коледж»

**Циклова комісія соціально – економічних освітніх
компонентів**

Силабус освітнього компоненту

«Соціологія»

Освітньо – професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 223 «Медсестринство»

Вид освітньої компоненти вибіркоче

Мова викладання державна

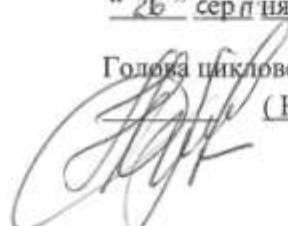
Форма викладання денна

Затверджено на засіданні циклової
комісії соціально – економічних
компонентів

Протокол № 1 від

“ 26 ” серпня 2022 року

Голова циклової комісії
(Небелюк М.С.)

Загальна інформація про викладача

Назва дисципліни	Соціологія
Викладач	Валага Ігор Степанович, зав. відділення Сестринська справа, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
Профайл викладача	Лінк на профайл викладача
Контактний телефон	0963320665
Е-mail:	igorvalaga@ukr.net 08061960m
Консультації	Консультації: вівторок, середа з 15:00 до 16:00 Онлайн комунікація з використанням відео- або аудіотехнологій (ZOOM, Viber (+38 0963320665), Skype, Telegram, електронна пошта) в робочі дні з 9.30 до 17.30

1. Назва освітньої компоненти

«Соціологія»

2. Обсяг освітньої компоненти

Вид заняття	Кількість годин
Лекції	26
Семінарські заняття	16
Самостійна робота	48

3. Ознаки освітньої компоненти

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів/годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна/вибіркова
			223 «Медсестринство»	3/90		Залік	Вибіркова

4. Передумови вивчення освітньої компоненти

- Ґрунтується на попередньо вивчених ОК: «Історія України», «Всесвітня історія», «Основи правознавства та медичного права», «Основи психології та міжособове спілкування», «Мистецтво».
- Інтегрується з такими ОК: «Історія України», «Всесвітня історія», «Історія медицини та медсестринства», «Медсестринська етика та деонтологія»

5. Мета і завдання освітньої компоненти

Метою вивчення ОК «Соціологія» - Сформувати погляди на суспільство як на складовий, але цільний і динамічний організм, та на своє місце як людини і як фахівця у суспільній системі.

Основними завданнями вивчення ОК є: сприяння формуванню світоглядних позицій і переконань щодо ролі медицини та медичного працівника у суспільстві.

6. Компетентності

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти та Освітньої професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра дана ОК забезпечує :

Знати:

- основні етапи розвитку соціологічної думки і сучасні напрями її розвитку;
- визначення суспільства як соціальної реальності і цілісної саморегулюючої системи;
- основи соціальної диференціації та вплив її на людину;
- основні соціальні інститути, що забезпечують розвиток суспільства;
- механізми виникнення і способи розв'язання соціальних конфліктів;
- соціальну суть особистості, поняття соціалізації;
- соціальну суть праці;
- соціальні відносини, які формуються в трудовому колективі;
- теоретичні основи механізмів функціонування демократії;
- суть етнічних процесів та міжетнічних відносин;
- вплив релігії на суспільне життя;
- значення шлюбних відносин та сімейного життя для людини і суспільства;
- роль у суспільстві медицини як соціального інституту;
- зв'язок медицини з іншими соціальними інститутами та галузями суспільного життя;
- соціальні моделі системи охорони здоров'я;
- методику проведення соціологічних досліджень в медичній галузі.

Вміти:

- аналізувати явища соціального життя;
- орієнтуватися у системі зв'язків медицини та соціального життя;
- визначати роль соціальних впливів на здоров'я людини;
- орієнтуватися в реаліях економічного та політичного життя сучасного суспільства;
- проводити зрівняльний аналіз існуючих систем охорони здоров'я;

Після вивчення освітнього компоненту здобувачі освіти **повинні володіти**

Інтегральна компетентність.

Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання у медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

- ЗК 1 - здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- ЗК 2 - здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- ЗК 3 - усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем;

- ЗК 4 - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК 5 - здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК 6 знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- ЗК 8 - здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні компетентності:

СК 1 Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.

СК 2 Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта. СК 3 Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.

СК 4 Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи 9 перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарнопросвітницьку роботу.

СК 5 Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.

СК 6 Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

СК 7 Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.

СК 8 Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.

СК 9 Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.

СК 11 Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

СК 12 Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).

СК 13 Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.

СК 14 Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

Результати навчання згідно профілю програми, після вивчення ОК.

РН 1. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей;

РН 2. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками;

РН 3. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання щодо здорового способу життя;

РН 4. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної психологічної допомоги.

Під час вивчення освітньої компоненти у здобувачів освіти формуються соціальні навички (**soft-skills**):

- здатність до усного спілкування, вміння переконувати і аргументувати;
- вміння чітко і ясно висловлювати свої думки, володіти здатністю до самопрезентації;
- самоосвіта, бажання змінюватися і удосконалювати свої вміння і навички;
- вміння працювати в групі, володіти лідерськими та моральними якостями;
- приймати рішення відповідно до ситуації, аналізувати певні явища;
- проявляти творчий підхід для розв’язку експериментальних проблем, креативно мислити;
- вміння подавати інформацію іншим тощо.

8. Методична картка освітньої компоненти

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Лекції
1	Соціологія як наука	2
2	Методика проведення соціологічних досліджень	2
3	Суспільство як соціальний організм	2
4	Особистість. Соціалізація особистості	2
5	Соціологія економіки.	2
6	Соціологія праці	2
7	Управління трудовим колективом	2
8	Соціологія політики	2
9	Етносоціологія	2
10	Соціологія релігії	2
11	Соціологія сім’ї	2
12	Соціологія медицини та здоров’я	2
13	Гендерні відносини	2

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Значення соціологічних досліджень для розвитку соціології та вирішення конкретних соціальних проблем. Роль соціологічних досліджень у вирішенні проблем у системі охорони здоров'я та розвитку медичної науки. Види соціологічних досліджень. Спостереження. Опитування. Аналіз документів. Соціологічний експеримент. Програма соціологічного дослідження. Методи формування вибірки. Основні напрями соціологічних досліджень в галузі медицини та охорони здоров'я. Вимоги до складання анкет та опитувальних листів. Види запитань. Оброблення та аналіз соціологічної інформації	2
2	Основні теорії походження суспільства. Основні підходи до вирішення проблеми типологізації суспільства. Формаційна теорія розвитку суспільства. Теорія постіндустріального суспільства. Теорія інформаційного суспільства. Характерні особливості сучасного суспільства. Соціальна структура суспільства. Соціальні спільноти. Соціальні верстви та класи. Поняття про середній клас. Соціальна стратифікація, цільові групи та система охорони здоров'я. Соціальна мобільність. Зв'язок між здоров'ям населення та соціальною диференціацією. Базові соціальні інститути та їхні функції. Медицина як соціальний інститут. Соціальна взаємодія і соціальні зв'язки. Соціальні відносини. Соціальні конфлікти.	2
3	Людина як біосоціальна система. Соціологічні теорії особистості. Соціальні типи особистості. Соціологічна структура особистості. Соціальний статус. Соціальна роль. Особистість як предмет вивчення медичної соціології. Поняття "соціалізація". Механізми соціалізації. Основні теорії соціалізації. Моделі рольового тренінгу (Т. Парсонс), соціального вчення (Дж. Доллард, Б. Скіннер), міжособистісного спілкування (Ч. Кулі, Дж. Мід). Зв'язок теоретичних засад моделі міжособистісного спілкування з практикою групової психотерапії. Модель "когнітивної" соціалізації (Ж. Піаже, А. Маслоу). Вплив медичної науки на формування розуміння соціалізації в теорії психоаналізу (З. Фройд). Основні етапи процесу соціалізації.	2
4	Економічне життя суспільства. Праця як соціальний процес. Проблема пошуку шляхів підвищення продуктивності праці в соціології. Теорії наукового менеджменту (Ф.-В. Тейлор), менеджменту людських відносин (Е. Мейо). Особливості трудової діяльності в медичній сфері.	2
5	Політична сфера суспільного життя. Політичний інтерес. Поняття	2

	влади. Способи здійснення влади. Політичний режим. Авторитаризм. Тоталітаризм. Демократія. Форми демократії. Механізми, що забезпечують функціонування демократичного суспільства. Політична система суспільства. Громадські організації та громадсько-політичні рухи.	
6	Релігія: структура, функції, класифікація. Сакралізація. Секуляризація. Релігійні процеси в Україні.	2
7	Сім'я як специфічна мала група і як важливий соціальний інститут. Поняття про шлюб. Історичні форми шлюбу. Класифікація сім'ї. Життєвий цикл сім'ї. Функції сім'ї. Сучасні тенденції розвитку шлюбних і сімейних відносин. Умови життя сім'ї та вплив їх на стан здоров'я людини.	2
8	Предмет соціології медицини. Поняття “здоров'я” та “хвороба”. Медичні переконання. Медицина як професія. Соціальні відносини в медичній галузі. Соціальна організація медичної допомоги. Порівняльний аналіз систем охорони здоров'я.	2

Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Зародження та становлення соціології медицини.	4
2	Вимоги до складання анкет та опитувальних листів. Види запитань. Оброблення та аналіз соціологічної інформації.	4
3	Базові соціальні інститути та їх функції. Медицина, як соціальний інститут.	4
4	Основні теорії соціалізації.	4
5	Соціально – економічна поведінка та соціальна культура	4
6	Теорії наукового менеджменту, менеджменту людських відносин.	4
7	Конфлікт у трудовому колективі та шляхи його розв'язання.	4
8	Політична система в Україні. Правова держава та громадянське суспільство.	4
9	Національне питання та націоналізм як соціальне явище.	4
10	Релігійні процеси в Україні.	3
11	Роль медицини в забезпеченні відтворення населення та планування сім'ї.	3
12	Напрями реформування системи охорони здоров'я України.	3
13	Роль медицини у забезпеченні відтворення населення та планування сім'ї.	3

7. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, проміжний, підсумковий.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. При поточному контролі оцінці підлягають: рівень теоретичних знань та вміння працювати з науковою літературою, знання матеріалу, продемонстрованого у виконаних (як правило) індивідуальних завданнях; обґрунтованість висновків, а також самостійність та повнота вирішення практичних завдань та аналізу матеріалів; активність та систематичність роботи на заняттях; результати виконання домашніх завдань, тестів, експресопитувань тощо.

Форми проведення поточного контролю: усне опитування здобувачів освіти, вирішення практичних завдань, тестові завдання (для зацікавленості у навчанні, розвитку здібностей студента може бути передбачено виконання інших, індивідуальних для кожного студента завдань).

Проміжний контроль проводиться після вивчення відповідних тем або блоку тем з метою з'ясування ступеню засвоєності здобувачів освіти відповідного об'єму опрацьованого та вивченого матеріалу та подальшої оцінки рівня отриманих знань.

Форми проведення проміжного контролю: тренувальні вправи, експресконтроль на лекціях, тестове опитування, співбесіда (усне спілкування), виконання індивідуальних завдань.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувача освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль. Форма контролю: залік.

Контроль знань і умінь здобувачів освіти (поточний і підсумковий) з ОК «Соціологія» здійснюється відповідно до:

- Положення “Про організацію освітнього процесу в Бориславському фаховому медичному коледжі”;
- Положення “Про організацію дистанційного освітнього процесу в КЗ ЛОР «Бориславський фаховий медичний коледж»;
- Положення “Про академічну доброчесність”;
- Положення “Про систему оцінювання якості знань здобувачів освіти в Бориславському фаховому медичному коледжі”.

Оцінювання проводиться за п'ятибальною системою.

Критерії оцінювання.

«Відмінно» - здобувач освіти дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, алгоритмів, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформляє завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість і виконанні групових завдань.

«Добре» - здобувач освіти володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість і виконанні групових завдань.

«Задовільно» - здобувач освіти дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі

помилки, які виправляє за допомогою викладача, при цьому враховуються наявність конспекту та самостійність у виконанні групових завдань.

«Незадовільно» - здобувач освіти дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, малоактивний або пасивний у виконанні групових завдань. Підсумкова (загальна) оцінка курсу ОК є сумою оцінок (балів), отриманих за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять, самостійної роботи, виконання індивідуальних практичних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного завершення вивчення навчальної дисципліни.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти при вивченні ОК «Соціологія»

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8
5	5	5	5	5	5	5	5

Примітка T1, T2...T8 – теми практичних занять згідно програми.

Оцінювання усної відповіді здобувача освіти			
«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
Здобувач освіти глибоко і твердо засвоїв матеріал і послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому у студента не виникає труднощів при зміні завдання, вільно справляється із задачами, питаннями та іншими видами використання знань, показує знання монографічної літератури, вірно обґрунтовує прийняття рішення.	Здобувач освіти твердо знає матеріал, грамотно і по суті відповідає його, не допускає суттєвих помилок у відповіді на запитання, вірно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач.	Здобувач освіти має знання основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає помилки, недостатньо правильно формує, порушує послідовність у викладенні матеріалу.	Здобувач освіти не знає частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнений у відповіді.
Оцінювання активності здобувача освіти			
«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
Про активний здобувач освіти активно працює, проявляє вміння самостійно та	Здобувач освіти активно приймає участь у вирішенні поставлених завдань.	Малоактивний, на заняттях не проявляє себе, відповідає лише за викликом	Здобувач освіти пасивний. Не приймає участі у роботі групи на занятті. Пасивно спостерігає за роботою

аргументовано викладати матеріал.		викладача.	інших.
--------------------------------------	--	------------	--------

8. Політика освітньої компоненти

Дотримання академічної доброчесності в коледжі регламентується:

- Положенням «Про академічну доброчесність»;
- Положенням «Про контроль якості читання лекцій в Бориславському фаховому медичному коледжі»;
- Положенням «Про контроль якості проведення практичних занять»;
- Положенням «Про критерії оцінювання якості знань здобувачів освіти в Бориславському фаховому медичному коледжі»;
- Положенням «Про відпрацювання пропущених занять»;
- Положенням «Про контроль, організацію і якість проведення консультацій в Бориславському фаховому медичному коледжі»;
- Положенням «Про контроль організації якості проведення заліків, іспитів і письмових контрольних робіт в Бориславському фаховому медичному коледжі».

Політика ОК ґрунтується на засадах академічної доброчесності (сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання) та визначається системою вимог, які викладач ставить до здобувача в процесі вивчення ОК (недопущення академічного плагіату, списування, фабрикація, фальсифікація, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання). За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до відповідальності: повторне оцінювання (контрольна робота, залік, іспит тощо); повторне вивчення відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії.

Політика щодо відвідування.

Політика щодо відвідування усіх форм занять регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в Бориславському фаховому медичному коледжі». Здобувач зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку коледжу, відвідувати навчальні заняття згідно розкладу, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність на заняттях є обов'язковою компонентою оцінювання.

Політика щодо перескладання.

Порядок відпрацювання пропущених занять здобувачем освіти (з поважних чи без поважних причин) регламентується «Положенням про відпрацювання пропущених занять та перездачу на вищу оцінку».

Політика щодо дедлайнів.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися термінів, передбачених вивченням ОК і визначених для виконання усіх видів робіт.

Політика щодо апеляцій.

У випадку конфліктної ситуації під час проведення контрольних заходів або за їх результатами, здобувач освіти має право подати апеляцію згідно з «Положенням про апеляцію результатів контрольних заходів знань здобувачами освіти КЗ ЛОР «Бориславський фаховий медичний коледж». Заява подається особисто в день оголошення результатів контрольного заходу завідувачу відділенням, реєструється, передається директору або заступнику директора з навчальної роботи та розглядається на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного робочого дня після її подання. Здобувач має право бути присутнім на засіданні апеляційної комісії. При письмовому контрольному заході члени апеляційної комісії, керуючись критеріями оцінювання з даної дисципліни детально вивчають та аналізують письмові матеріали контрольного заходу. Повторне чи

додаткове опитування здобувача апеляційною комісією заборонено. Результати апеляції оголошуються здобувачу відразу після закінчення розгляду його роботи, про що здобувач робить особисто відповідний запис у протоколі засідання апеляційної комісії.

Політика щодо конфліктних ситуацій.

У коледжі визначено чіткі механізми та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних з корупцією, дискримінацією, сексуальними домаганнями та ін. Упроваджено ефективну систему запобігання та виявлення корупції, вживаються заходи, спрямовані на підвищення доброчесності викладачів і здобувачів освіти коледжу, дотримання правил етичної поведінки, створення додаткових запобіжників вчинення корупційних дій і правопорушень, пов'язаних із корупцією. Розроблено План заходів з виконання антикорупційної програми відповідно до Закону України «Про запобігання корупції». Створена «Скринька довіри», до якої анонімно можуть звертатися здобувачі освіти, залишаючи там свої скарги чи пропозиції. Розроблено в коледжі План заходів щодо попередження мобінгових (булінгових тенденцій. За час реалізації ОП звернень, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією не було.

ЛІТЕРАТУРА

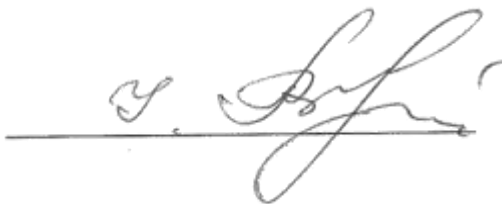
Основна

- Вербець В.В.* Соціологія. Курс лекцій: навч. посіб. — К., 2019.
Герасимчук А.А., Палеха Ю.І., Шиян О.М. Соціологія: навч. посіб. — К., 2022.
Козловець Є.А. Соціологія: словник термінів. — К., 2020.
Лобанова А.С. Соціологія: навч.-метод. посіб. — Кривий Ріг, 2019.
Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Базовий курс. — К., 2019.
Піча В.М. Соціологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — К., 2020.
Решетников А.В. Методология исследований в социологии медицины. — М., 2020.
Решетников А.В. Социология медицины. — М., 2018.
Сірий Є.В. Соціологія: навч. посіб. — К., 2021.

Додаткова

- Соціологія: Курс лекцій / За ред. В.М. Піча.* — К., 2019.
Соціологія: навч. посіб. / Упоряд. П.П. Марчук. — Тернопіль, 2022.
Соціологія: підручник / За ред. В.Г. Городяненка. — К., 2020.
Соціологія: підручник для вищої школи / За ред. Андрущенка. — Харків, 2019.
Требіна М.П. Соціологія. — К., 2019.
Юрій М.Ф. Соціологія: підручник. — К., 2021.
Якуба О.О. Соціологія : навч. посіб. — Харків, 2019.

Викладач

Балага І.С.